

การประเมินผลของนโยบายลดภาษีรถยนต์

นางสาววัลลยติกอร์ กุลาดี

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาเศรษฐศาสตร์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2537

ISBN 974-584-062-9

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

T 15946378

EVALUATION OF VEHICLE TAX REDUCTION POLICY

Miss. Kawaljitkor Kulatee

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Economics

Department of Economics

Graduate School

Chulalongkorn University

1994

ISBN 974-584-062-9

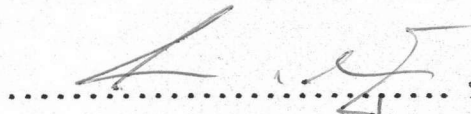
หัวข้อวิทยานิพนธ์   การประเมินผลของนโยบายลดภาษีรถยนต์
โดย   นางสาว กวัลยิตกอร์ กุลาคี
ภาควิชา   เศรษฐศาสตร์
อาจารย์ที่ปรึกษา   ศาสตราจารย์ ดร. ไกรยุทธ ชีรตยาคีนันท์

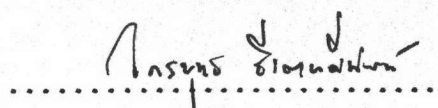

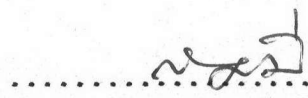
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติ ให้มีวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต

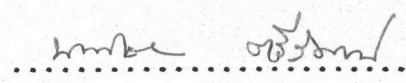

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ ดร.ถาวร วัชรานัย)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ไพศาล เล็กอุทัย)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(ศาสตราจารย์ ดร. ไกรยุทธ ชีรตยาคีนันท์)

..... กรรมการ
(อาจารย์ ดร. กัลยาณี คุณมี)

..... กรรมการ
(อาจารย์ ดร. นวลน้อย ตีร์รัตน์)

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พิมพ์ต้นฉบับบทคัดย่อวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงแผ่นเดียว

กวลียศกอร์ กุลชาติ : การประเมินผลของนโยบายลดภาษีรถยนต์ (THE EVALUATION OF VEHICLE TAX REDUCTION POLICY) อ.ที่ปรึกษา : ศ.ดร. โกรยุทธ อีรตยาสินันท์, 118 หน้า. ISBN 974-584-062-9

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อประเมินผลการใช้นโยบายลดภาษีรถยนต์ของรัฐบาล ว่าได้สัมฤทธิ์ผลตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้หรือไม่คือ:

1. เพื่อให้อุตสาหกรรมรถยนต์มีการแข่งขันกันมากขึ้น
2. เพื่อแก้ปัญหาการขาดแคลนรถยนต์และราคารถยนต์ที่ขยับตัวสูงขึ้นอย่างรวดเร็ว
3. เพื่อให้ผู้บริโภคมีโอกาสในการเลือกซื้อเพิ่มขึ้น

การศึกษาจำกัดขอบเขตเฉพาะรถยนต์นั่ง และแบ่งออกเป็น การศึกษาผลที่มีต่อราคาและการศึกษาผลที่มีต่อการแข่งขันในตลาดรถยนต์ การศึกษาผลที่มีต่อราคาประกอบด้วย ดัชนีราคารถยนต์ อัตราส่วนกำไรที่ผู้ประกอบการได้รับ และการหาค่าสหสัมพันธ์ (correlation) ระหว่างดัชนีราคารถยนต์ในประเทศและดัชนีราคารถยนต์นำเข้า การศึกษาผลที่มีต่อการแข่งขันประกอบด้วย การปรับตัวของอุปทานรถยนต์ จำนวนผู้ค้าและส่วนแบ่งการตลาดของบริษัทผู้ค้ารถยนต์ อัตราส่วนการกระจุกตัวของตลาด และการแข่งขันที่ไม่ใช้ราคา

ผลการศึกษาพบว่า ราคารถยนต์ได้มีการปรับลดลงหลังใช้นโยบายลดภาษีในรถยนต์ทุก ๆ รุ่น และทุกขนาด โดยผู้ผลิตเปลี่ยนแปลงราคาน้อยกว่าการเปลี่ยนแปลงภาษี กำไรของผู้ประกอบการมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นหลังจากสต็อกของรถยนต์ที่เสียภาษีในอัตราเดิมหมดไป และค่าสหสัมพันธ์ระหว่างดัชนีราคารถยนต์นำเข้าและดัชนีราคารถยนต์ในประเทศมีความสัมพันธ์กันค่อนข้างสูง ผลการศึกษาด้านการแข่งขัน การลดภาษีทำให้ตลาดรถยนต์มีการแข่งขันกันมากขึ้น จำนวนผู้ค้ารถยนต์และอุปทานรถยนต์จากต่างประเทศได้เพิ่มขึ้นมาก ผลจากนโยบายของรัฐบาลทำให้โครงสร้างตลาดเปลี่ยนแปลงจากโครงสร้างตลาดที่มีผู้ขายน้อยรายมาเป็นโครงสร้างตลาดแข่งขันมากขึ้น การกระจายขนาดของธุรกิจสูงขึ้น และผู้ค้ารถยนต์มีการแข่งขันกันมากขึ้นทั้งด้านผลิตภัณฑ์และการส่งเสริมการขาย

โดยสรุปนโยบายลดภาษีรถยนต์ของรัฐบาล ได้สัมฤทธิ์ผลตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ที่ทำให้อุตสาหกรรมรถยนต์มีการแข่งขันกันมากขึ้น สามารถแก้ปัญหาการขาดแคลนรถยนต์และราคารถยนต์ที่ขยับตัวสูงขึ้นอย่างรวดเร็ว และทำให้ผู้บริโภคมีโอกาสในการเลือกซื้อเพิ่มขึ้น

ภาควิชา ..... เศรษฐศาสตร์
สาขาวิชา ..... เศรษฐศาสตร์
ปีการศึกษา 2536

ลายมือชื่อนิติ .....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา .....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม .....

C260061 : MAJOR ECONOMICS

KEY WORD: EVALUATION / TAX REDUCTION / POLICY

KAWANJITKOR KULATEE : THE EVALUATION OF VEHICLE TAX REDUCTION POLICY.
THESIS ADVISOR : PROF. KRAIYUT TEERATAYAKEENAN, Ph.D. 118 pp.
ISBN 974-584-062-9

The objectives of this thesis were to evaluate the achievement of vehicle tax reduction policy with respect to:

1. More competition in vehicle industry.
2. Solving the car under supply problem and rapid rising prices.
3. More alternatives for consumers.

Only passenger cars would be under the scope of this study. The analytical effects would be focused on two aspects namely the effect of policy on car's prices including the car price index, profit ratio and correlation between domestic car price index and imported car price index, also the effect of policy on the competition in car market including the supply of car adjustment, the number of sellers and market shares, concentration ratio and non-price competition.

The results are summarized as follows: car prices were reduced after tax reduction in all series and models but the reductions in prices were smaller than that of the tax. The profit ratio had an increasing trend for the car stock with new tax rates. The relationship between domestic car price index and imported car price index was high. The decreasing tax lead to a higher competition in both products and promotions. The number of sellers and imported car supply increased rapidly. Market structure had changed from oligopoly to more competition and the sizes of firms became closer to one another.

It may be concluded that the vehicle tax reduction policy has achieved all the three objectives.

ภาควิชา..... เศรษฐศาสตร์.....

ลายมือชื่อนิสิต..... *[Signature]*.....

สาขาวิชา..... เศรษฐศาสตร์.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา..... *[Signature]*.....

ปีการศึกษา..... 2536.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม..... -.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ได้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยความช่วยเหลือเป็นอย่างดีของศาสตราจารย์ ดร. ไกรยุทธ ชีรตยาสินนท์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ซึ่งท่านได้เป็นผู้ให้คำปรึกษาแนะนำ และให้ข้อคิดเห็นต่าง ๆ ตลอดจนเป็นกำลังใจเสมอมา ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณท่านมา ณ โอกาสนี้ด้วย และขอกราบขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ไผ่สาล เล็กอุทัย ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่ได้กรุณาสละเวลาให้คำแนะนำและช่วยเหลือมาด้วยดีตลอด

ขอขอบพระคุณ อาจารย์ ดร. กัลยาณี คุณมี และอาจารย์ ดร. นवलน้อย ตวีรัตน์ กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ซึ่งกรุณาให้ข้อคิดเห็น และให้คำแนะนำ ที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่ง นอกจากนี้ผู้เขียนขอขอบพระคุณ คุณจิรัฐณ์ สุทัศน์ ณ อยุธยา ผู้อำนวยการฝ่ายการตลาด บริษัท ฮอนด้า คาร์ส(ประเทศไทย)จำกัด ที่กรุณาสละเวลาให้สัมภาษณ์ตอบข้อซักถาม ตลอดจนเอื้อเฟื้อข้อมูลที่สำคัญ และขอขอบคุณบริษัทรถยนต์ทุก ๆ บริษัท ตลอดจนเจ้าหน้าที่หน่วยงานสถาบันที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการเก็บรวบรวมข้อมูล และให้ความร่วมมือในการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้

ท้ายนี้ ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณมารดาและพี่ ๆ ทุกคนที่ให้กำลังใจแก่ผู้เขียนเสมอมาตั้งแต่เริ่มแรกจนสำเร็จการศึกษา หากคุณความดีที่ปรากฏในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีอยู่บ้าง ขอมอบให้อาจารย์ และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกท่าน ส่วนข้อบกพร่องทั้งหลายที่เกิดขึ้น ผู้เขียนขอน้อมรับไว้แต่เพียงผู้เดียว

กวัลยิตกอร์ กุลาคี

กุมภาพันธ์ 2537

สารบัญ

๕

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญ	ช
สารบัญตาราง	ณ
สารบัญภาพ	ด
บทที่	
1. บทนำ	1
1.1 ความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา	5
1.3 ขอบเขตการศึกษา	7
1.4 ข้อมูลและแหล่งที่มาของข้อมูล	8
1.5 สมมติฐานในการศึกษา	9
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	9
2. แนวคิดในการปรับโครงสร้างภาษีและภาษีรถยนต์ของประเทศไทย	10
2.1 แนวคิดในการปรับโครงสร้างภาษีรถยนต์สู่ระบบการค้าเสรี	10
2.2 โครงสร้างภาษีรถยนต์ของประเทศไทย	12
3. ทฤษฎีและวรรณกรรมปริทัศน์	23
- ทฤษฎีโครงสร้างตลาด	23
- ทฤษฎีว่าด้วยความสัมพันธ์ระหว่างโครงสร้าง พฤติกรรม และการดำเนินงาน ของตลาด	25
- แนวคิดในการวัดการกระจุกตัวของอุตสาหกรรม	27

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
- ทฤษฎีว่าด้วยภาวะภาษี.....	34
4. วิธีการศึกษา	40
4.1 ศึกษาผลที่มีต่อราคา.....	40
4.1.1 ต้นทุนราคาของรถยนต์.....	40
4.1.2 อัตราส่วนกำไรที่ผู้ประกอบการได้รับ.....	41
4.1.3 ความสัมพันธ์ระหว่างราคารถยนต์ในประเทศและราคารถยนต์ นำเข้า	43
4.2 ศึกษาผลที่มีต่อการแข่งขัน.....	43
4.2.1 อุปทานรถยนต์	43
4.2.2 จำนวนผู้ค้ารถยนต์และส่วนแบ่งการตลาดของบริษัทผู้ค้ารถยนต์....	44
4.2.3 การกระจุกตัวของผู้ขาย.....	45
4.2.4 พฤติกรรมการแข่งขันที่ไม่ได้มาในรูปแบบราคา.....	48
ก) พฤติกรรมการแข่งขันทางด้านผลิตภัณฑ์.....	48
ข) พฤติกรรมการแข่งขันทางการส่งเสริมการขาย.....	48
ค) พฤติกรรมการแข่งขันที่ไม่ใช่ราคาในลักษณะอื่น ๆ.....	48
5 วิเคราะห์ผล.....	52
6 สรุปและข้อเสนอแนะ.....	90
บรรณานุกรม.....	93
ภาคผนวก.....	97
ประวัติผู้เขียน.....	118

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1.1 ปริมาณการผลิตรถยนต์แยกตามประเภทและขนาดรถยนต์.....	3
1.2 ปริมาณการจำหน่ายรถยนต์แยกตามประเภท.....	4
2.1 โครงสร้างภาษีรถยนต์เมื่อใช้ภาษีมูลค่าเพิ่ม.....	20
2.2 สรุปโครงสร้างภาษีและภาระภาษีรวมของรถยนต์นั่งนำเข้า.....	21
2.3 เปรียบเทียบโครงสร้างภาษีก่อนและหลัง 3 ก.ค. 2534.....	22
5.1 การเปลี่ยนแปลงของราคารถยนต์ หลังเปลี่ยนแปลงโครงสร้างภาษี 3 ก.ค. 2534.....	53
5.2 ภาระภาษีก่อนและหลังการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างภาษี	55
5.3 การเปลี่ยนแปลงของราคารถยนต์ หลังปรับภาษีมูลค่าเพิ่ม 1 ม.ค. 2535....	56
5.4 การเปลี่ยนแปลงของราคารถยนต์ ช่วงการคลี่คลายของตลาด 1 ม.ค. 2536 - 30 ก.ค. 2536.....	57
5.5 เปรียบเทียบราคารถยนต์ช่วงการคลี่คลายของตลาด (30 ก.ค. 2536) กับ ก่อนปรับโครงสร้างภาษี 3 ก.ค. 2534.....	58
5.6 กำไรสุทธิต่อยอดขายเฉลี่ยในปี 2532	65
5.7 กำไรสุทธิต่อยอดขายเฉลี่ยในปี 2533	66
5.8 กำไรสุทธิต่อยอดขายเฉลี่ยในปี 2534	67
5.9 กำไรสุทธิต่อยอดขายเฉลี่ยในปี 2535	68
5.10 ค่าสหสัมพันธ์ (correlation) ของดัชนีราคารถยนต์	69
5.11 ปริมาณการผลิตรถยนต์ในประเทศและอัตราการขยายตัวของอุตสาหกรรม.....	71
5.12 ปริมาณและสัดส่วนรถยนต์นำเข้าต่อรถยนต์ที่ผลิตในประเทศ รายเดือน ระหว่าง ม.ค.35 - มิ.ย.36	72
5.13 ปริมาณและสัดส่วนรถยนต์นำเข้าต่อรถยนต์ที่ผลิตในประเทศ รายปี ระหว่าง พ.ศ. 2534 - ครึ่งแรกปี 2536	73
5.14 รายชื่อบริษัทรถยนต์รายใหม่ที่เปิดตัวหลังประกาศนโยบายของรัฐบาล.....	74

สารบัญตาราง (ต่อ)

5.15	ส่วนแบ่งตลาดของรถยนต์นั่ง.....	76
5.16	อัตราส่วนการกระจุกตัวและสัดส่วนขนาดของธุรกิจ.....	81
5.17	ค่าแนวโน้มของการพัฒนาอุตสาหกรรม.....	88

สารบัญรูปภาพ

รูปภาพที่	หน้า
1 ความสัมพันธ์ระหว่างโครงสร้างตลาด พฤติกรรม ผลการดำเนินงาน และนโยบายรัฐบาล.....	6
2 เส้นการระจุกตัวลอเรนซ์.....	32
3 การผลัการะภาษีของผู้ขาย.....	35
4 ส่วนแบ่งตลาดของรถยนต์นั่ง พ.ศ. 2534.....	77
5 ส่วนแบ่งตลาดของรถยนต์นั่ง พ.ศ. 2535.....	78
6 ส่วนแบ่งตลาดของรถยนต์นั่ง พ.ศ. 2536.....	79